چوجوق

قرائتی

اولەرق

ذکور ابتدائی مکتبلری ایکنجی سنه یکی پروغرامنه

ادخال ایدلمشدر .

حمید

مکاتب ابتدائیه ادارەسی مدیری

قرەبت مطبعەسی باب عالی جوارنده

١٣٢٧

جوجه قرائتی

اوله‌رق
ذکور ابتدائی مکتبلری ایکنجی سنه یکی پروغرامه‌ادخال ایدلمشدر .



اثر

حمید

مکاتب ابتدائیه اداره‌سی مدیری

قره‌بت مطبعه‌سی باب عالی جوارنده

١٣٢٧



مرتبین عثمانیه مطبعه‌سی
باب عالی جواری
ابو السعود جاده‌سی نومرو ٦٨



عبادت

بزی یوقدن وار ایدن الله تعالی حضرتلریدر. جناب حق انسانلری بتون موجوداتك اك مكملی اولمق اوزره یاراتمشدر. انسانه حق تعالانك اك بیوك احسانی عقل ایله لساندر. دیكر حیواناته باقه جق اولورسه ق، انسان ایله بینلرنده كی فرقك بیوكلكنی كوره رك شاشارز. هر هانكی طرفه كوزمزی چویرسه ك جناب حقك اولوانی، یعنی بیوكلكی، قدرتی كورونور. قوشه هواده اوچمق قدرتی احسان ایدن، بالغه دكزده یوزمكه اقتدار ویرن، قیرلری، طاغلری، باغچه لری، یشیللكلرله سوسلین، بهاری كتیرن، قیشین قارلری یاغدیران هپ الله تعالی حضرتلریدر.

حال بوکه، انسان بتون بو موجودات[١] ایچنده الڭ عالیسی، الڭ کوزلیدر. ایشته بزه بوقدر شیلر احسان ایدن تکری یه قارشو بزه دوشن وظیفه‌لرمزی دقتله یاپمغه چالشملی یز. دینمزده جناب حقه عبادت ایتمکلکمز امر بیورلمشدر. الله تعالی حضرتلرندن قورقیانلر سورونورلر وهر کسڭ یاننده فنا اولورلر.

اوزرمزه کوچوك یاشمزده فرض اولان شیلر: آنا وبابامزه حرمت ایتمك وطوغری سویله‌مك، برقباحت ایشله‌دکده اونی بیوکلرمزدن صاقلامامق، وبزدن بیوکلره دائما رعایت ایله اونلرڭ سوزلرینی دیکله‌مکدر.

بزه ایدیلان نصیحتلر، هپ کندی ایلکمز ایچوندر، یاشمز ایلریله‌دکجه وظیفه‌لرمزده بویور. او وقت الالهك امرلری اوزرمزه فرض اولور. المزدن کلدیکی

---

[١] موجودات: یوق ایکن وارایدیلن شیلر.

قدر هر کسه ای معامله ایتمك ایچون فرصتی غائب ایتمامك لازمدر.

جناب حقه عبادتدن صکره بابالرمزه، آنالرمزه ومملکتمزك سلامتنه دعا ایتمکی اونوتماملی یز. عبادت ایتدکدن صکره ایچمزه بر فرحلق کلیر. غم وکدرلرمز محو اولور. الك صیقنتیلی زمانلرمزده الله‌ه بل باغلیه‌رق تسلی بولورز.



اوقومق، یازمق، حساب یاپمق

عقلمز ایردیکی زماندن باشلیه‌رق چالشملی یز. حق تعالی انسانه عقل ولسان ویرمش، اونی بتون موجودات وحیواناتك الك مکمللی یاراتمشدر. بزده عقلمزی ودیلمزی کوزل ولایقلی صورتده قوللانملی یز که بوده

عملمزی خیره یورمقله، بیلدیکمز ایی شیلری بشقه‌لرینه اوکرتمکله اولور.

هر هانکی طرفه باقسه‌ق، اوقومه‌نك لزومی حقنده برچوق سببلره تصادف ایدرز. اوقومق سایه‌سنده بیلمدیکمز شیلری اوکره‌نیرز. اکر اوقومق بیلمه‌مش اولسه‌یدق کتابلرده استفاده ایده‌مزدك. همان هر کس اوقومق یازمق ایله اوغراشیر.

اکر یازمق بیلمسه‌یدك، اوزاقده اولان اقربامزك خاطرلرینی صورمغه موفق اوله‌میه‌رق مراق ایچنده قالیردق. اوقومق بیلمه‌سه‌ك، اونلردن کله‌جك مکتوبلری آکلامزدق. اوقومق، یازمق اوکرنمك هر کسك الك بیوك وظیفه‌سیدر.

مملکتمزك هر یرنده برچوق مکتبلر آچیلیور اورالره کیده‌رك اوکرنمکه، اوقویوب یازمغه چالشملیز.

اوقومق یازمق بیلمین، حساب ایتمسنی اوکرنمەمش اولان آدملری هرکس آلداتیر. عقل و ذکاء اوقومق و یازمق سایەسندە بویور و نورلانیر. اکر عقلمزی، اوقومە یازمە ایلە ایشلتمزسەك یاواش یاواش سونر، و بزدە نهایت احمق اولورز.



شهر ، قصبە ، کوی

انسانلر یالکز باشلرینە کچینەمدکلرندن ، برآرەدە یاشارلر. انسانلرك بویلە برآرەدە یاشادقلری یرلرك الك کوچکلرینە کوی دیرلر. برآز دها بیوك اولورسە قصبە و پك بیوکلرینەدە شهر دینیر.

یریوزی برطاقم قطعەلرە، یعنی پارچەلرە آیرلمشدر، قطعەلر بری برلرندن یابیوك دکزلر، یاخود کوچك، طار بوغازلرلە ویاخود اوزون صیرە طاغلرلە آیرلمشدر، بوقطعەلرك اسملری شونلردر :

اوروپا، آسیا، آفریقا، آمریقا، اوستراليادر.

هر قطعه‌ده برچوق حکومتلر واردر. بونلرده بیوك بیوك شهرلر موجوددر. اوروپاده بولنان الك بیوك شهرلر: استانبول، لوندره، پارس، ویانه، موسقوه.

مملکتلردن کیمیسی زیاده صوغوق، کیمیسی دخی زیاده صیجاق اولور. بعضلری‌ده نه پك صوغوق، نه‌ده پك صیجاق بولنور.

برنجیسنه صوغوق مملکتلر (اقالیم بارده)، ایکنجیسنه صیجاق مملکتلر (اقالیم حاره)، اوچنجیسنه‌ده معتدل مملکتلر (اقالیم معتدله) دیرلر.

انسانلر برآره‌ده یاشادقلری ایچون، بربرلرینه قارشی بر طاقم وظیفه‌لری واردر. بربرلرینه قارشی نزاکتله معامله ایدرلر، تربیه‌سزجه حرکتلردن صاقینیرلر. کوندوزلك اثوابنی کیمه‌دن سوقاغه چیقمزلر. بیلدکلرینه

راست گلدكلری وقتده نزاكتله وگولر يوزله سلام ويررلر.
يولده تربيه‌لی يورويوب كيمسه‌يی ايتوب قاقمزلر،
وباغيره چاغيره لاقيردی ايتمزلر، و سوقاقده توكورمزلر.
الحاصل هر كسی كندندن ايكرنديره‌جك وتربيه‌سز
ديديره‌جك حاللردن صاقينيرلر.

پدر ، والده ، يعنی آنا بابا

پدر ووالده‌مزه قارشو دائما گوزل معامله‌ده بولنه‌رق
اونلرك خير دعالرينی آلمغه چاليشه‌لم. پدر ووالده‌سنه
رعايتده قصور ايدن، اونلری گوجنديرن چوجقلر اصلا
راحت يوزی گورمزلر.

آنالرمز، بابالرمز بزی نيجه صيقنتيلر چكه‌رك بوحاله
گتيرديلر. حالاده صيقنتيمزی چكيورلر. اونلره قارشی

كوسترەجكمز آزيجق برقاتی معامله، پك زيادەقير غينلقلرينه سبب اولور.

هرشی حقنده آنلرك فكرلرينی صورملی يز. آنلرك ياپامەمزی امر ايتدكلری شيلردن صاقنملی يز؛ چونكه پدر ووالدەلرمز دائما بزم ايليكمزی ايسترلر بزه فنالق كلەجك اولان شيلری دها اىی بيلەرك ياپامەمزی امر ايدرلر. الله تعالی حضرتلرينه ، مملكتمزك قانونلرينه اطاعتدن صكره ، پدر ووالدەمزك سوزلرينی ديكلەمك اوزرمزه فرضدر.

اطاعتسزلكك جزاسی

حسنيه ايله نوريه ايكی قرداش ايديلر. بركون كنديلرندن برآز بيوك اولان اغا بكلرينك كوكلنی ياپەرق، اولرينك يانندەكی قورومش جوز آغاجنه بر صالنجاق قورردديلر. تام او اثناده، بيوك بابالری اورادن كچدی. اىی چكەرك « چوجقلرم

بوجوز طایانمز ، صاقین صالنجاغه بینمیکز » دیدی، اورادن کیتدی. حسنیه ایله نوریه بیوك بابالرینك سوزلرینه اهمیت ویرمیەرك صالنجاغه بیندیلر. هرایکیسی کمال شدتله اوچمغه باشلادیلر.

بوصرەده دالده خفیف بر چاتیردی طویلدی.

نوریه، هرنەقدر صالنجاغی طوردرمق ایستدی ایسەده موفق اولەمدی، دال دهشتلی بر چاتیردی ایله قیرلدی. نوریه ایله حسنیه ایکیسیده یوزی قویون یره دوشدیلر. نوریەنك صاغ قولی، حسنیەنك صول باجاغی قیرلدی.

حکیم چاغیرەرق حسنیەنك باجاغنی، نوریەنك قولنی کسدیلر. شمدی ایکی قرداش حالا پشیماندرلر. خویلرك الك ایپسی» اطاعت ایتمکی اوکرنمکدر.



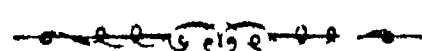
وطن

اوزرنده طوغوب بیودیکمز عثمانلی الکاسی وطنمزدر.
هپمز وطنك اولادی‌یز. وطن بزم آنەمزدر. هپمز وطنك چوجقلری اولدیغمز ایچون قرداشز. قرداش قرداشی سودیکی کبی بزده بربرمزی سوملی‌یز، هپمز آنەمز اولان وطنك سلامتی وایلریلەمسی ایچون ال برلکیله چالشملی‌یز. آنەمزه یعنی وطنمزه ضرر کلمامك ایچون هرنەیاپمق لازمسه یاپملی‌یز.

مثلا چالشملی یز ، زیرا چالشمیان چوجغی هیچ بر آنه سومز. اقشاملری مکتبدن اویمزه دوندیکمز زمان آنه‌لرمز، بابالرمز ، «بوکون چالشدکمی ؟» دیه‌رك نصل بزه صوریورلر، وطنکده بویله دائما صوردیغی هیچ خاطرمزدن چیقارماملی یز .

وطنمز چوق کوزلدر : اطرافمزه برکره باقه‌لم، بوقدر کوزل اغاچلر، قوشلر، میوه‌لر نره‌ده بولنه‌بیلیر ؟ بروطن چوجغی اولدیغمز ایچون هپمز بربریمزك دیلندن آکلایورز . بربریمزه یاردم ایدیورز . انسانك کندینی آکلیانلر، سونلر، کندینه یاردم ایدنلر آره‌سنده بولنمسی پك بیوك بر بختیارلقدر . بوده آنجق انسانك وطننده اوله‌بیلیر .

ایکی قرداش بربرینی سومزسه آنه‌لری کوجنیر؛ بروطن قرداشلری، بربرینی سومزسه البته وطن آنه‌مزده کوجنیر .



عسکرلك

آنه‌مز اولان وطنی یابانجیلردن قورومق ایچونده چالشملی یز . بوچالشمق الك بیوك بورجمزدر . سوکیلی مملکتمزجه طیشاریدن هجوم ایده‌جك دشمنی قوغمق، یوسکورتمك، مملکت ایچنده باش کوستره‌جك قاریشقلقلری یاتشدرمق عسکرلکله اولور .

عسکرلك وطن اولادلرینك هپسنه بورجدر، فرضدر . وطنمزك اوزرمزده بونجه حقی وار . بوحقمزه قارشی بزمده اوزرمزه دوشنی یاپمق لازمدر . عسکرلکه سوینه سوینه کیدرز . لازم کلیرسه وطن اوغرینه جانمزی قربان ایدرز .

عسکره کیتدیکمز کون بزم ایچون اك بیوك بایرامدر . عسکرلکده هپ وطن قرداشلری برلشیر .

ضابطلر بزم بابالرمزدر . عسکرده بولندقجه اونلر بزی کوروب کوزه‌تیرلر . اونلر عسکرلکی مکتبده اوقومشلر . عسکره نصل باقیلیر؟ نصل تعلیم ابتدیریلیر؟ محاربه نصل اولور؟ پك اعلا بیلیرلر . ضابطلر اولماسه عسکرلك اوکره‌نیله‌مز؛ محاربه‌ده اردومز محو اولور . بوندن ضابطلرك نه‌قدر قیمتلی بابالر اولدیغنی اوکرندیکز ! دکلمی؟ ایشته اونلره چوق اطاعت حرمت ایتمك لازمدر .

هپمز اولرمزده راحت اوطوریورز . کیمسه‌دن قورقومز یوق . نه‌ایچون ؟

چونکه، بزبیلیرزکه شاید بریسی چیقوب‌ده اشیامزی چالمغه قالقشسه، یاخود جانمزه قیمق ایستسه ژاندارمه‌لر وار، پولیسلر وار . اونلری طوتارلر، محکمه‌یه کوتورورلر ، حبس ایدرلر ؛ حاصلی لازم کلن جزاسنی ویریرلر ، ایشته بونك ایچون کیمسه بزم مالزه، جانمزه، تارلامزه، اومزه طوقونه‌مز،

کوچك، بیوك بونجه مکتبلر وار. اورالرده اوقویورز مکتبلرده خواجه‌لر بزه بابالق ایدیورلر. برشهردن بر شهره کیتمك ایچون یوللر، شمندوفرلر وار. بونلرك هپسنه باقق، مملکته نه‌لازمسه یاپمق ایچون مدیرلر، قائممقاملر، متصرفلر، واليلر مأمور ایدلمش. ایشته بونلر، یعنی ژاندارمه‌لر، پولیسلر، خواجه‌لر، یوللری، شمندوفرلری یاپان مهندسلر، مدیرلر، قائممقاملر، متصرفلر، واليلر، دها بشقه مأمورلر، هپسی حکومت آدملریدر. بونلر قانونلری، نظاملری بیلیرلر، و بزه نه‌ایسه لازمسه یاپمغه چالیشیرلر. بونلره صوك درجه‌ده حرمت بورجمزدر. اونلرك قباحتی اولورسه استانبولده ناظرلر کورورلر؛ هپسنی تربیه ایدرلر. بزم ایشلرینه قارشمغه حقمز یوقدر. چونکه بزم وکیللرمز، یعنی مبعوثلرمز وار. اونلر ناظرلرك ایشلرینه دائما باقارلر. ناظرلر، مأمورلرك یاکاش ایش یاپمسنه کوز قاپایه‌جق اولورلرسه مبعوثلر همان «نیچون مناسبتسز یاپیلان؛ قانونه، نظامه اویمایان شیلری دوزلتمیورسکز؟» دیه ناظرلره سویلرلر.

طوغری سوزلو اولمق

شکری ایله فطنت، برکون نصاسه آننه‌لرینك الك کوزل بر

بارداغنی قیردیلر. والده‌لری اوصره‌ده اوطه‌یه کیردی. حدته: بونی کیم قیردی؟ دیبه صوردی. شکری جسارتله، آنه‌سنك اوکنه کیتدی: والده‌جکم بز اوطه‌یه کیردیکمز زمان بوباردا‌غی قیرلمش کوردك، دیدی. والده‌سی‌ده خدمتجی قیزی آزارلامغه باشلادی. هیچ برشیدن خبری اولمیان زواللی‌قیز، یاواش یاواش آغلایوردی. شکری سویلدیکی یالاندن اوتاندی، آنه‌سنك یانه کیده‌رك النی اوپدی: آنه‌جکم یالان سویلدم، بو بارداغی بن قیردم، دیدی. والده‌سنك حدتی درحال طوردی، آفرین چوجغم، انسان بر قباحت یاپارسه اونی صاقلاماملی. سنك شو کوزل خویك بویله بیك بارداق دکر. فقط شمدی‌ده شو زواللی قیزك کوکلنی یاپ، دیدی.

طوغری سویله‌مك، انسانلر ایچون اك بیوك زینتدر، هرفنالق یالانله باشلار.



مکتب، خواجه

اوقومق، یازمق، بیوکلرمزه حرمت ایتمك، طوغری سویله‌مك، ایلك ایتمك، چالشمق، کیمسه‌یه فنالق ایتمامك مکتبلرده اوکره‌نیلیر.

مکتب مبارك بریردر. پدر ووالده‌مز قدر، بلکه آنلردن

دها زیاده سوکیلی خواجه‌لرمزه اطاعت ایتملی ، سوزلرینی دقتله دیکلملی یز .

مکتب، بزه نصل چالیشه‌جغمزی اوکره‌تیر. فنا خویلرمزی براقدیره‌رق بزه ایی خویلر ویرن مکتبلردر .

صره‌لرمزی، اوطوردیغمز یرلری تمیزطوتمغه پك چالشملی یز. هله درسخانه‌لرمزه توکورمکدن غایت صاقنملی یز . مکتبه کیدرکن اوکمزی ایلیکلیه‌رك، اوستمزك ، باشمزك تمیز اولمسنه پك چوق دقت ایتملی یز . تمیز چوجقلری هرکس سور .

مکتبده آرقداشلرمزه سرت سرت ، وامر ایدر کبی سوز سویلمکدن صاقنمزسه‌ق، هرکسی کندیمزدن قاچیندیریرز . اونلرله غایت کوزل، طاتلی طاتلی، نازکانه قونوشملی یزکه لسانمز طاتلی سویله‌مکه آلیشسون وهرکس بزی مدح ایتسون .

مکتبلر انسانه یالکز علم اوکرتمکله قالمز . انتظامده اوکره‌تیر .



مینی مینی عارف

مینی مینی عارفی مکتبده هرکس طانیر. معلملری اونی دیکر چوجقلردن زیاده سورلر. عارف هرصباح مکتبه کلیرکن یوزینی ییقار. البسه‌سنی سوپورور. مکتب وقتنده تر تمیز اولور و شیرین چهره‌سیله مکتبك قپوسنده کورونور . عارف افندی صنفنك الك

كوچكيدر . عارف چالشـقاندر . هرسنه برنجى چيقار ، توزيع مكافاتده قولتقلرى يالديزلى كتابلرله طولار ؛ وظيفه‌لرينى دقتله ياپار. خواجه‌سى، ديكر چوجقلره غيرتك بر مثالى اوله‌رق عارفى كوسـترر . عارف، پدرينه مكتبك هفته‌لق كاغدينى كوتورديكى زمان، مكافات خانه‌سنك دائما طولو اولمسنه قارشى؛ مجـازات خانه‌سنك بوش بولنديغى كوريالور. پدرى عارفى غايتله سور.

كوچوجك عارف درسه چالشمقله برابر ، اويون زمانلرنده وجودينه الويره‌جك اويونلرى‌ده غايت ايى سچر، مكتبده عارف ژيمناستيك ياپانلرك الك ايى‌سيدر . وجودينى بسـلر ؛ اويله آبور جوبور يه‌رك، هم وجودينى هم پاره‌سنى محو ايتمز .

سوكيلى چوجقلرا ايشـته سزده عارف كبى كوزل خويلى اولمغه چالشمليسكز .



سنه وتقسيماتى

سـنه ، اوچ يوز التمش بش كوندن عبـارتدركه درت موسمه تقسيم اولنور . بونارده : ايلك بهار ، ياز ، صوك بهار ، قيش موسملريدر .

هرسنه ، اون ایکی آیه آیریلیر.

اوچ نوع سنه اعتبار اولنور : برینه سنهٔ شمسیه یاخود سنهٔ مالیه ، دیگرینه سنهٔ قمریه. اوچنجیسنه‌ده سنهٔ میلادیه‌دینیلیر.

اوچ یوز آلتمش بش کوندن عبارت اولان سنه‌یه، سنهٔ شمسیه دینیر. سنهٔ عربیه ایسه اوچ یوز اللی درت کوندر.

سنهٔ شمسیه‌نك آیلری شونلردر :

مارت . نیسان . مایس . حزیران . تموز . آغستوس . ایلول . تشرین اول . تشرین ثانی . کانون اول . کانون ثانی . شباط .

سنهٔ عربیه‌نك آیلری‌ده شونلردر :

محرم . صفر . ربیع‌الاول . ربیع‌الاخر . جمادی‌الاول . جمادی‌الاخره . رجب . شعبان . رمضان . شوال . ذی‌القعده . ذالحجه .

بونلردن بشقه برده سنهٔ میلادیه واردر و آیلرینك اسملری‌ده طبق سنهٔ شمسیه کبیدر .

برسنهٔ شمسیه ، یعنی ارضك کونشك اطرافنده برکره دونمه‌سیله حاصل اولان سنه . اوچ یوز آلتمش‌بش‌کوندن‌عبارت اولوب یوقاریده سویلندیکی اوزره اون ایکی آیدن مرکبدر .

هر آی هفته‌لردن ترکب ایدر، واوتوز یاخود اوتوز بر کون دوام ایلر .

مارت اوتوز بر، نیسان اوتوز، مایس اوتوز بر، حزیران اوتوز ، تموز اوتوز بر ، آغستوس اوتوز بر ، ایلول اوتوز ، تشرین اول اوتوز بر ، تشرین ثانی اوتوز ، کانون‌اول اوتوز بر ،

كانون ثانی اوتوز بر، شباط بعضاً یکرمی‌سکز ، بعضاً یکرمی طقوز کوندرکه سنه‌نك الك قیصه آییدر.

سنه آیلردن ، آی هفته‌لردن ، هفته‌ده کونلردن ترکب ایدر، برهفته یدی کوندر، کونلرك اسملری شونلردر :

جمعه، جمعه‌ایرته‌سی، بازار، بازارایرته‌سی، صالی، چهارشنبه، پنجشنبه .

هرکون یکرمی درت ساعتدن، هرساعت آلتمش دقیقه‌دن ، هردقیقه آلتمش ثانیه‌دن عبارتدر . یوز سنه‌دن عبارت زمانه، عصر دینیلیر .

سنهٔ قمریه حضرت پیغمبر علیه‌الصلوة والسلام افندیمزك مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه هجرتلرندن باشلادیغی کبی سنهٔ میلادیه دخی حضرت عیسی علیه‌السلامك طوغدیغی کوندن باشلار .

حضرت پیغمبر ذیشان ، نبی آخرالزمان افندیمز ربیع‌الاول آیینك اون ایکنجی کیجه‌سی طوغمشلردر . اونك ایچون ربیع الاول و ربیع‌الآخرده « مولد آیلری » دینیلور.

رجب شریفك ایلك جمعه کیجه‌سنه لیلهٔ رغائب ، یکرمی یدنجی کیجه‌سنه لیلهٔ معراج‌النبی علیه‌السلام، شعبانك اون

بشنجی کیجه‌سنه لیلهٔ برات دینیر و بو مبارك کیجه‌لرده زیاد عبادتلر ایدیلیر .

شوال آینك برنجی کوننده‌ن اوچنجی کوننه قدر اولان کونلره (رمضان بایرامی) دیرلر. بو کونلرده هر کس بایراملاشیر، بر برینه تبریك ایدر .

ذی الحجه‌نك اوننده‌ن اعتباراً اون اوچنجی کونی ایکندی وقتنه قدر اولان زمانه (قربان بایرامی) دینیلیر . بو کونلرده قربانلر کسیلیر . حاجیلر عرفه کونی حاجی اولورلر، و مکه‌ده قربانلر کسدکدن صوکره، مملکتلرینه دونرلر. بو بایرامه (حاجیلر بایرامی) ده دیرلر .



ایلك بهار

مارت ، نیسان ، مایس آیلرینه ایلك بهار آیلری دیرلر. بو آیلرده هوالر کیتدکجه کوزللشیر . شباط آیی چیقوب مارت کیردیمی ، آغاجلر، قوشلر کندینی کوسترمکه باشلارلر: مارت آیی اصمه‌لری بوداه‌نك موسمیدر . طاووق مارتده قولوچقه‌یه یاته‌رق جیوجیو چیقاریرلر . بو آی میوه آغاجلرینی کوبره‌له‌مك ایچون پك مناسبدر، نیسانده آغاجلر دشیلانمکه، چیچکلر آچلمغه باشلار، قوشلر جیویل جیویل اوتوشورلر . بو آیده قیرلانغیچ قوشلری صیجاق مملکتلردن کری دونرلر .

مایس آیی غایت لطیفدر. بو آیده نه قیشك شدتلی صوغوغی، نه ده یازك اك دهشتلی صیجاغی واردر. معتدل و خفیف بر صیجاقلق انسانه فرح ویرر، عمرینه عمر قاتار . بو آیده گیجه‌لری آی غایت پارلاق اولور. آصمه‌لرك فایزلری بو آیده قیریلیر .

اما ، سنه‌نك اك گوزل موسمی اولان بو آیلرده حفظ صحت قواعدینه پك چوق دقت ایتمایدر. هوالر بردن بره دگیشیویردیكندن آكا گوره البسه گیمایدر . شاید نزله‌یه ویا دیگر خفیف بر خسته‌لكه اوغرانیله‌جق اولورسه ، اهمیت ویرمه‌مزلك ایتمیه‌رك، دقتله باقلیدر ، تا كه دائمی بو خسته‌لك یرلشه‌رك صیق صیق گری گلمسون .



یاز

حزیران، تموز، آغستوس آیلرینه یاز آیلری دینیلیر،

حزیرانده صیجاقلر گرگی كبی باشلار . بو موسمده بغدای بیچیلیر . قرانفللر، گللر آچیغه ، منكشه‌لر ، شب بویلر قوقولرینی اطرافه صاچیغه باشلار. حزیرانده باغلری خسته‌لكدن محافظه ایچون كوكورت سرپرلر.

تموز ، یاز آیلرینك اك صیجاغیدر . صیجاغك شدتندن

آغاجلر صارارير، چيچكلر بوزولور. اونك ايچون چوق چوق صولانمليدر. قارپوز، قاوون بو آيده اولمغه باشلار.

آغستوس، يازك صوك آيى اولوب تموزكبى غايت صيجاق اولور. بو آيده اوزوم محصولنى طوپلامغه باشلارلر.

صوك بهار

سنه‌نك اوچنجى موسمى صوك بهاردر. ايلول، تشرين اول، تشرين ثانى آيلرينه، سنه‌نك صو[illegible]ر آيلرى دينير.

ايلول آينده باليق آولانير. بو آيده ياغمورلر، يواش يواش ياغمغه باشلار. اكثريا كوكده بولوطلو بولنور. اوزوم كمالنى بوله‌رق اوجوز صاتيلير.

تشرين اوله كلنجه، هوالر عادتا قيشلار. ياغمور صيق صيق دوشر. چيچكلر قورور. قوشلار صيجاق مملكتلره قاچيشيرلر. چفت سوريلور، تخم اكيلير. تشرين اولك يكرمى آلتيسنده قاسم كيرر.

تشرين ثانيده هوا سرينلشير. يوكلو البسه كيمك لزومى طويولور. فانيله‌لرمزى كيمكه بو موسمده باشلارز.

قیش

جناب حق هر موسمه بر بشقه کوزللك ویرمشدر. قیشین کوك یوزینی قالین وسیاه بلوطلر قاپلار. بو موسمده دکزده سیاحت تهلکه لیدر. کونش پك سیرك کورینور، کیجه لری ماهتاب همان همان اصلا کوریلمز. هر طرفده بوز، قار کومه لری پیدا اولور. یولده یورو ییلر ایصیمق ایچون عجله عجله کیدرلر.

قیش آیلری دیه کانون اول، کانون ثانی، شباط آیلرینه دیرلر. کانون اول وکانون ثانیده آغاجلر دیکیلیر، یرلری دکیشدیریلیر.

شباطده ایسه کونلر اورار. حتی هوالر کوزل کیدرسه بعضاً آغاجلر حیکلیر. شباط نهایتی، میوه آغاجلرینی بودامق ایچون اك مناسب وقتدر.



چیچك دمتی

فخرینك باباسی ترزیدر، بتون کون ماصه سنك اوزرینه قاپانمش اولدیغی حالده ایش کوژور. والده سی ده آکا یاردیم ایدر، کندیکی پارچه لری دیکر.

برجمعه کونی، پدر ووالده‌سندن اذن آلمش اولان فخری آرقداشلریله کزمکه کیتدی . قیرده اوینارلرکن بردن بره آنلری خاطرلادی . بو ، کوزل کونده، آناسنک باباسنک اویله طاتلی ، قاوانلق یرده ، کندیسی ایچون چالشدقلرینی دوشوندی . درحال، کوزل قیر چیچکلرندن بر دمت یاپه‌رق ، قوشه قوشه اوه کلدی؛ والده‌سنه، پدرینه ویردی .

والده‌سی فخری‌یی قوللری آره‌سنه آله‌رق سوه سوه اوپدی .

شوکوچك حرکت فخرینك کندیلرینی دائما دوشوندکده اولدیغنك بردلیلی [١] در. پدر ووالده فخری ایله افتخارایدرلر. فخری‌ده ممنوندر ؛ چونکه کوچوجك وجودیله ابوینك [٢] کوکلنی آلیر .



جغرافیا معلوماتی

بزم اوزرنده بولندیغمز شوکره کونشك اطرافنده دونر . دنیا پورتقال کبی یووارلاقدر .

کونشك طوغدیغی جهته صاغ طرفنی دونن بر آدمك صولنه کلن طرفه (غرب)، آلننه کلن طرفه (شمال) ، آرقه‌سنه کلن

[١] دلیل || برشیئی اثباته سبب اولان. [٢] ابوین || پدر ووالده .

طرفه (جنوب)، دینیلیر؛ کونشك طوغدیغی یره‌ده (شرق) دیرلر.

کرهٔ ارضك یوکسك یرلرینه «طاغ» دینیلیر. دنیانك الك یوکسك طاغلری: آسیاده، هندستان مملکتنك شمالنده «هیمالایا» دینیلن قارلی طاغلردر. فقط دکزلرك درینلکلری طاغلرك یوکسکلکلرندن دها زیاده‌در. بو دنیانك آنجق درتده بری قدری قاره، اوست طرفی دکزدر. ایشته قاره‌لرك، دکزلرك و مملکتلرك حالنی بیلدیرن بر فن واردرکه «جغرافیا» دیرلر. انشاءالله ایلریده بوفنی اوقویه‌جقسکز.



نصیحتلر

هرهانکی طرفمزه باقسه‌ق موجوداتك بزه‌نصیحتلرویردیکنی کوروروز. قدانلر، اینجه و دیك طرلان بویلریله طوغری اول، دیر. آری‌یه باقه‌جق، قارنجه‌یی کوره‌جك اولورسه‌ق؛ نه‌قدر چوق‌چالشمه‌مز لازم کلدیکنی آکلارز. چیچکلرده کوزل یاپراقلری، خوش قوقولری ایله بزه‌نزاکت و محبت حسنی ویررلر. بناءً علیه [١] بزده اطرافمزده بولنان بو کوزللکلردن عبرت آله‌رق، کوزل خویلو آدم اولمغه غیرت ایتملی‌یز.

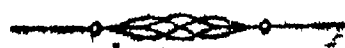


[١] بناءً علیه || بونك اوزرینه.

آت نعلی

قدری اسمنده برکویلو ، چوجغیله برابر غایت صیجاق بر یاز کوننده بر آز اوزاق بولنان بر کویه کیتمك اوزره یوله چیقدی. کیدرکن قدری بر آت نعلی کوره‌رك ، اوغلنه آلمسنی سویلدی . اوغلی نعلك اکیلوب آلمق زحمتنه بیله دکمیه‌جکنی سویلیه‌رك یولنه دوام ایتدی ، قدری نعلی آله‌رق جیبنه قویدی ؛ وبازاردن کچرکن، نعلی ویروب یرینه کراز آلدی ؛ وبویله‌جه یوللرینه دوام ایتدیلر .

وقت اوکله‌یه یاقلاشدیغندن، کونشك حرارتی کیتدکجه تأثیرینی آرتیریوردی . ایشته بو صره‌ده پدر مخصوص یره بر کراز دوشوردی. حرارتدن بوکالمش اولان چوجق، چابوجق اکیله‌رك کرازی قاپدی ، یدی . بر آز صکره پدر بر کراز دها دوشوردی. چوجق ، آنی ده آلوب عجله یدی. بو حال ایله کرازلر تمام اولنجه، پدر آرقه‌سنه دونه‌رك « اوغلم ! بر کره اکلمکه دکمز دیدیکك آت نعلنك، نه‌قدر دفعه اکلمکه دکدیکنی کوردکمی؟ اکر بر دفعه اکلمش اولسه‌یدك . شیمدی بویله یوز دفعه اکلمکه مجبور اولمزدك» دیدی .



حالندن ممنون چوجق

بدری اسمنده بر چوبان چوجغی ، بر کون قویونلرینی سوررکن بر آغاجك آلتنده بر آدمك طاقتسز یاتمقده اولدیغنی کوردی ؛ خیزلی خیزلی یاننه کیده‌رك اوموزنده آصیلی مطهره‌سندن بر آز صو ایچیردی. بیچاره آده‌مك عقلی باشنه کلدی ، وقونسز بر سسله آج اولدیغنی بیلدیردی . بدری همان ، بر طاشك یاننه کیزله‌مش اولدیغی کندی نفقه‌سنی کتیره‌رك ، یولجی‌یه ویردی، یولجی یمکی اشتها ایله یه‌یب، صوی‌ده ایچدکدن صکره، دیدی‌که :

— سوکیلی چوجق! اکر بوراده بر ساعت دها قالسه‌یدم، مطلقا اولوردم . اونك ایچون ، حیاتم سنك سایه‌کده قورتلمش دیمکدر، سکا بیوك تشکرلر ایدرم. اکر ایسترسه‌ك کل، سنی مملکتمه کوتوره‌یم؛ بن غایت زنکینم. سکا اولادم کبی باقارم.

چوجق‌ده جواباً :

— خیر، بن سزك ایچون آنامی ، بابامی ترك ایده‌مم . زیرا آنلری پك زیاده سوه‌رم ، هم‌ده آنلر محتاجدرلر ، دیمکله آره‌لرنده شویله برمحاوره [۱] آچلدی

---

[۱] محاوره || ایکی کشی قارشیلقلی لاقیردی ایتمك

— فقط سن بوراده، عادی بر کلبه‌ده اوطوریورسک بنم اومك دیرکاری بتون بیاض ، مردن یاپلمشدر. باغچه‌سی مکمل آغاجلرله مزیندر [۱].

— واقعا بزم اویمز اویله دکلدر اما، اطرافنده چیچکلر اوزرنده میوه‌لری صارقان بیوك آغاجلرواردر. یقینده‌کی کوچك بیکاردنده صویمزی آلیرز. هپمز چالیشه‌رق، المزك امکیله کوله، اوینایه الله نه‌ویررسه یرز.

— چوجغم، سن بنه بنمله کل. بودیدکلرك، چیچکلر، صولر بنم باغچه‌مده‌ده واردر. هله اوخوش، وکولکه‌لی آغاجلرك اورته‌سنده مرمر بر حوضم واردرکه فسقیه‌سندن چیقان صولرك، کوپوکلنه‌رك آشاغی‌یه دوکلدیکی زمان حاصل ایتدیکی کوزللکی عمرکده کورمامشسکدر.

— افندم، یاکیایورسکز. بزم کوچك اومزك قارشیسنده‌کی چاغلیانی کورسه‌کز. مطلق بوفکرده بولنمازدیکز. اطرافی چایرلر، چنار ایله طونانمش اولان طاغ یولندن براق صولرمزك آقیشنی، صکره یوکسك قایالردن کوپوکلنه کوپوکلنه تا اومزك اوکنه، آیاقلرمزك اوجنه دوشوشنی کورمکه، طوغریسی بن بتون ذوقلری فدا ایدرم

---

[۱] مزین || سوسلنمش.

يولجی، چوجوغی كوتورمك قابل اولمديغنی كورنجه ديدی كه:

— او حالده سكا نصل تشكر ايده‌يم؟ باری شو كيسه‌يی آل. ايچی آلتون طولودر.

— افندم بنم پاره‌يه احتياجم يوق. واقعا فقيرز. فقط هيچ بر شيئمز اكسيك دكلدر. همده، سزدن بو پاره‌يی آليرسه‌م، بو خدمتی پاره مقابلنده كورمش اولورم. حال بوكه والده‌م، يارديمه محتاج اولانلره خدمت، بو بزه بورج اولديغنی بكا هر وقت سويلر. بناءً عليه بو صورتده آنك دخی كوكلنی قيرمش اولورم.

— فقط بندن مطلق بر هديه قبول ايتمليسك. اكر آلمزسه‌ك، خاطرمه كلدكجه راحتسز اولمه‌مه سبب اولورسك.

— پكی، او حالده بكا، شو يانكزده طوران كوچك صوقاغی ويريكز.

يولجی درحال مطهره [مطره] يی ويردی. چوجق بر كچی كبی صچرايه‌رق، كمال مسرتله قيالرك آره‌سنده قويونلرينه قاووشمق ايچون غائب اولدی.



قويون

بيوك اراضيسى اولان مملكتلر
ده، قويون غايت ايى يتشير .
قويونك اركككه قوچ ديرلر .
ديشى قويونلر اون ياشنه قدر
طوغوره بيليرلر. لكن آلتى ياشندن
صكره يوكى آز ويرمكه باشلا .
دقلرندن سميرتيله‌رك كسيليرلر .
ديشى قويونلر يكرمى بر هفته‌ده؛
يعنى يوز قرق بش نهايت يوز
آلتمش بش كونده طوغوريرلر .
ديشى قويون بعضاً ايكيز دخى
طوغورور . حيوانك ديشلرى
درت ياشنده اوتوز ايكى يه طو-
له‌رق ، تمام اولمش اولور .
قويونلرك ده برچوق نوعلرى
واردركه بونلرك باشلوجه‌لرى :
قره‌مان ، قيويرجق ، اوروپا
جنسلريدر .

بيوك اراضيسى اولان مملكتلر
ده، قويون غايت ايى يتشير .
قويونك اركككه قوچ ديرلر .
ديشى قويونلر اون ياشنه قدر
طوغوره بيليرلر. لكن آلتى ياشندن
صكره يوكى آز ويرمكه باشلا .
دقلرندن سميرتيله‌رك كسيليرلر .
ديشى قويونلر يكرمى بر هفته‌ده؛
يعنى يوز قرق بش نهايت يوز
آلتمش بش كونده طوغوريرلر .
ديشى قويون بعضاً ايكيز دخى
طوغورور . حيوانك ديشلرى
درت ياشنده اوتوز ايكى يه طو-
له‌رق ، تمام اولمش اولور .
قويونلرك ده برچوق نوعلرى
واردركه بونلرك باشلوجه‌لرى :
قره‌مان ، قيويرجق ، اوروپا
جنسلريدر .

قره‌مان قویونلری ، هم انسانه
چابوق آلیشیر وهم چابوق سمیرر .
طاغلیج قویونی ، قره‌مان وقیویر-
جقدن آزمه‌در .

قیویرجغك اتی غایت لذیذدر .

قویونك ، طوغوردقدن
صڭره مه‌سی تمیزلنمه‌لی ، واوندن
صڭره امزیرتملیدر . طوغان
یاوروی آناسی یالامغه وتمیزله‌مكه
باشلایه‌جغندن ، طوزلی ایلیق
صو ایله ییقاملیدر .

قویونلر قرقیلمه‌دن اول ،
بزجه ییقانمق مناسب اولور .

قویونك هر جنسی ایی سود
ویرمز . قبا یوكلی اولنلری
صاغلمق ایچون پك مناسبدر .

قره‌مان قویونلری ، هم انسانه
چابوق آلیشیر وهم چابوق سمیرر .
طاغلیج قویونی ، قره‌مان وقیویر-
جقدن آزمه‌در .

قیویرجغك اتی غایت لذیذدر .

قویونك طوغوردقدن صڭره
مه‌سی تمیزلنمه‌لی واوندن
صڭره امزیرتلمه‌لیدر . طوغان
یاورویی آناسی یالامغه وتمیزله‌مكه
باشلایه‌جغندن ، طوزلی ایلیق صو
ایله ییقاملیدر .

قویونلر قرقیلمه‌دن اول ،
تمیزجه ییقانمق مناسب اولور .

قویونك هر جنسی ایی سود
ویرمز . قبا یوكلی اولنلری
صاغلمق ایچون پك مناسبدر .

بال آریسی .

بال آریسنك یاپمقده اولدیغی
بال و بالموندن ، چفتجیلر
اولدقجه استفاده ایدرلر.
آریلر درت سنه‌دن طقوز
سنه‌یه قدر یاشارلر . قوواندە
یالکز بر دیسی آری واردرکه
آکا آری بکی دیرلر .
آری اوچ نوعدر : بری
ارکك آری، ایکنجیسی خادم آری
اوچنجیسی ایسه دیشی آری‌در.
بالڭ کوزلرینی یاپان، بالی طوپلا
یان خادم آریلر اولوب ارککلر
هیچ بر ایشه یارامزلر . اونلك
ایچون خادم آریلر اغستوس
و تموز اثناسنده اونلرك اوزر
لرینه هجوم ایدرك قوواندن
دفع ایدرلر .
قووانلر نه قدر منتظم اولور

بال آریسنك یاپمقده اولدیغی
بال و بالموندن چفتجیلر اولدقجه
استفاده ایدرلر
آریلر درت سنه‌دن طقوز
سنه‌یه قدر یاشارلر . قوواندە
یالکز بر دیشی آری واردرکه
آکا آری بکی دیرلر.
آری اوچ نوعدر : بری
ارکك آری ایکنجیسی خادم آری
اوچنجیسی ایسه دیشی آری‌در.
بالڭ کوزلرینی یاپان، بالی طوپلا-
یان خادم آریلر اولوب ارککلر
هیچ بر ایشه یارامزلر . اونلك
ایچون خادم آریلر اغستوس
و تموز اثناسنده اونلرك اوزر
لرینه هجوم ایدرك قوواندن
دفع ایدرلر .
قووانلر نه قدر منتظم اولور

ایسه، بال اوقدر چوق وکوزل
اولور . بال آلندیغی صیره‌ده ،
قیشین یمه‌لری ایچون، قوانده
بر مقدار براقلمق لازمدر .

ایسه، بال او قدر چوق کوزل
اولور. بال آلندیغی صیره‌ده
قیشین یمه‌لری ایچون، قوانده
بر مقدار براقلمق لازمدر.

طاووقلر

طاووقلردن یمورطه‌سی
و اتیله استفاده ایدرز .
خروس دوکشدرمك
غایت فنا ومنفعتسز برعادتدر .
اونك ایچون چوق بها ایله
یالکز دوکشمکه یارایان برطاقم
خروسلر صاتون آلمقدن ایسه
ایی جنس طاووقلر ترجیح
ایدیله‌رك اونلرك یمورطه‌سندن
و اتندن استفاده ایدلملیدر.
برطاووق برسنه‌ده ۹۰ ـ

طاووقلردن یمورطه‌سی
و اتیله استفاده ایدرز.
خروس دوکشدرمك غایت
فنا ومنفعتسز بر عادتدر. اونك
ایچون چوق بها ایله یالکز
دوکشمکه یارایان بر طاقم
خروسلر صاتون آلمقدن ایسه
ایی جنس طاووقلر ترجیح
ایدیله‌رك اونلرك یمورطه‌سندن
و اتندن استفاده ایدلملیدر.
بر طاووق بر سنه‌ده ۹۰ ـ

١٨٠ يمورطه ويرر سنه‌ده
اوروپانڭ بعض يرلرنده ٢٠٠-
٢٢٠ يمورطه ويره‌بيلكده‌در .
طاووقلر ، اڭ چوق ايكى
ايله اوچ ياشلرى آره‌سنده
يمورطلارلر . قولوچقه آلتنده
اولان يمورطه‌دن يكرمى بركون
ايچنده جيو جيو چيقاريرر .
قولوچقه‌لرڭ آلته تميز صمان
قويمليدر .

١٨٠ يمورطه ويرر سنه‌ده اوروپانڭ بعض يرلرنده ٢٠٠-٢٢٠
يمورطه ويره‌بيلمكده‌در .
طاووقلر ، اڭ چوق ايكى
ايله اوچ ياشلرى آره‌سنده يمور-
طلارلر . قولوچقه آلتنده اولان
يمورطه‌دن يكرمى بركونده ايچنده
جيو جيو چيقاريرر .
قولوچقه‌لرڭ آلته تميز
صمان قويمليدر .



هندى

هندينڭ اتى غايت لذتليدر .
بونلر قبالى يرلردن اصلا حظ
ايتمزلر . هنديلر بعض يرلرده
بردن باشلانوب ، هر كون بر
كون اولكندن بر زياده جوز

هندينڭ اتى غايت لذتليدر .
بونلر قبالى يرلرده اصلا حظ
ايتمزلر . هنديلر بعض يرلرده
بردن باشلانوب ، هركونده بر
كونده اولكندن بر زياده جوز

یوقدیریله‌رق سمیرتلمکده‌ایسه‌ده
بویله سمیرن هندیلر ، هم فنا بر
قوقو پیدا ایدرلر هم‌ده پك
زیاده یاغلی اولورلر .
هندیلر جیو جیولرینی
یکرمی بش .اوتوز،نهایت‌اوتوز
بر کون ایچنده چیقاریرلر.

بوندیریدرده سمیرتلمکده ایسه‌ده
بویله سمیرن هندیلر هم فنا بر
قوقو پیدا ایدرلر ، هم‌ده پك
زیاده یاغلی اولورلر .
هندیلر جیو جیولرینی یکرمی
بش ، اوتوز ، نهایت اوتوز بر
کون ایچنده چیقاریرلر .

قاز

توینه‌دن اتندن وقلملرندن
استفاده ایدیلیر واولرمزده
بسله‌نیلیر بر حیواندر . قازك
حیوجیولری یکرمی‌یدی کون
ایچنده‌چیقارلر . قاز یاورولری
ایکی آیده، آنالری کبی سربست
سربست کزه‌بیلیرلر .

توینده اتنده وَ قلملرنده
استفاده ایدیلیر . وَ اولرمزده
بسله‌نیلیر بر حیواندر . قازك
جیو جیولری یکرمی یدی کونده
ایچنده چیقارلر. قاز یاورولری
ایکی آیده آنالری کبی سربست
سربست کزه‌بیلیرلر .

هوا

انسانك تنفس ایده‌جکی هوا ، بر بوزنده آلتمش بیك مترو یوکسکه قدر اولان هوادر .

غایت یوکسك طاغلرك تپه‌لرینه طوغری چیقلدقجه انسان کوج تنفس ایتمکه باشلار . بونك ایچون طاغلرده یشایان آدملر براز ضعیفجه اولورلر. یوکسك طاغلرك تپه‌لرنده یازقیش قارلر اکسیك اولمز. قیش ، یاز اورالر غایت صوغوقدر .

یوکسك طاغلرك تپه‌لرنده ، هوانك سیرك اولماسندن طولایی باش آغریسی و باش دونمه‌سی کلیر بوکا دکز طوتمه‌سنه مقابل طاغ طوتمه‌سی دیرلر . قولاقلر چین چین اوتمکه باشلار .



بغدای

بغدای انسانلری بسلمکه یارار . دکرمنلرده اوکودیلرك اون یاپیلیر. اکثریا بیلدیکمز اکمکلر بغدای اونندن یاپیلمقده‌در .

اکیلن بغدای ، اون طقوز ایله یکرمی کون آره‌سنده فیلیز ویرر. صوغوقه مقاوم بغدای، مصر بغدایی ایله برنجدن داها آز تواناسـ

بیلمکده‌در. بغدای، سرد اراضیده دها زیاده برکتلی اولور. دیگر طورلرده بغدای باشاقلرینک ایچی بوش دیمک اولوب مقبول دکلدر.



چاودار

چاودار مزروعاتک، بغدایدن صکره اک مهمیدر. چاودارک باشاقلری یاصی اولور. طشره‌ده، بعضاً چاودار اکمکی یاپلمقده‌در. چاودارک اوچ نوعی واردر:

برنجیسی، قیش چاوداریدرکه صوک بهارده اکیلیر یازین طوپلانیر.

ایکنجیسی یاز چاوداریدرکه ایلک بهارده اکیلیر؛ صوک بهارده طوپلانیر. بوندن بشقه بر ده روس چاوداری واردر. فقط قیش چاوداری قدر برکتلی دکلدر.

بو قاره‌ده سویلدیکمز وجهله، بعض یرلرده چاودار اونندن انسانلر دخی یمکده ایسه‌ده علی العموم حیواناته ویریلیر. قیشی چوق اولان یرلرده ایلک بهارده اکیلرک صوک بهارده طوپلانیر. سرده؛ بعض یرلرده صوک بهارده دخی اکلدیکی واردر.

پرنج

شرقه طوغری کیدلدکجه پرنجک استعمالی زیاده‌لشیر . پرنج باتاقلق یرلرده محصول کتیرمکده اولوب بونک حاصل اولدیغی یرلره چلتیک دینیلیر .

مصر پرنجی غایت ایی اولوب آناطولینک طوسیه ، روم ایلینک قوچانه پرنجلری دخی مشهوردر .

مصر بغدایی

مصر بغداینک بر چوق انواعی واردر . باشلیجه‌لری عادی مصر ، شکر مصری ، کوچک دانه‌لی مصر ، بیوک دانه‌لی مصردر .

عادی مصر ، بزم بیلدیکمز مصرلر اولوب دانه‌لری قیرمزی صاری رنکده‌در .

بو بیوک دانه‌لی مصرده آمریقاده اکیلمکده‌در .

مصر ، قورو صیجاق طوپراقلرده بیله بسله آلتی یوز ویره‌بیلیر .

مملکتمزده نیسانه اواسطنده دیکیلیرك صوك بهاره قدر محصول آلینیر

بعض یرلرده مصر بغدایی اوننده یاپیلان اکمك یئلمکده‌در.

داری

داری، کومس حیوانلری ایچون غایت ایی بر غدادر. بوزا داریدن یاپیلیر. بعض یرلرده داری اوننده اکمك یاپیلوب ییلمکده ایسه‌ده غایت لذتسزدر. صیواس و قوراوه یرلرده معمول اولور.

یازین باغمورلری صیق اولمیان یرلرده داری اکمك مناسبدر. داری، نیسانك اواخرنده و مایسده آغستوس و تموزده محصول آلینیر.

اوه‌جولر

ارزونقلری اولچمك ایچون (جاریشو آرشونی) دینیلن، سکز مساوی قسمه آیرلمش اولان اولچو قوللانیلیر. بونك هر بر قسمنه ربع و غلط اولرق (اوروب) دینر. کنیشلکی زیاده اولان

اراضیلی اولچمك ایچون هر طرفی قدره معماری آرشونی اولان، دوونم دینیلن درت کوشه بر اولچو قوللانیلیر .

بر معماری آرشونی یکرمی درت پارماقدر.

آغرلقلری اولچمك ایچون اوقه قوللانیلیر (٤٠٠) درهم بر اوقه دیرلر .

صو و صو نوعندن اولان شیلری اولچمك ایچونده قوطی شکلنده ، قیلیتره دینیلن بر اولچو استعمال ایدلمکده در .

حبوبات ایچون واحد قیاسی کیلهدر . فقط هر یرده بشقه درلو کیله اعتبار اولنمقده در . کیله ایله اولچولن آرپه بغدای نه قدر طولغون اولورسه کیلهنك آغرلغیده اوقدر زیاده اولور .